

Za humano tehnologijo

Pregledna razstava Mreže centrov raziskovalnih umetnosti in kulture

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

DDT

KIBLA piNa

cankarjev dom

IZJAVA ZA MEDIJE (24. april 2023)

Razstava Za humano tehnologijo v Cankarjevem domu odpira okno v svet humane tehnologije prihodnosti

Danes, 24. aprila, ob 17. uri, bodo v Prvem preddverju Cankarjevega doma, odprli pregledno razstavo Mreže centrov raziskovalnih umetnosti in kulture – RUK, ki jo tvorijo Delavski dom Trbovlje (Trbovlje), KID KIBLA (Maribor) in PiNA (Koper).

Po treh letih interdisciplinarnega ustvarjanja, povezovanja različnih deležnikov in premikanja mej na področjih tehnologij razširjene resničnosti, robotike in umetne inteligence, digitalizacije in digitizacije kulturne dediščine ter ekologije in trajnostnega razvoja, bodo predstavili inovativne in vizionarske pilotne projekte, produkte, umetniška dela in izobraževalne programe.

Na slavnostnem odprtju bodo prisotne pozdravile in pozdravili: **mag. Špela Pavli Perko**, vodja Mreže RUK in direktorica Delavskega doma Trbovlje, **Peter Baroš**, svetovalec ministrice za kulturo, Ministrstvo za kulturo RS, **dr. Aida Kamišalić Latifić**, državna sekretarka, Ministrstvo za digitalno preobrazbo RS, **Peter Tomaž Dobrila**, predsednik KID KIBLA in **Katja Ogrin**, vodja razstavnega programa Cankarjevega doma.

Med 11. in 16. uro bo, v na novo odprti dvorani Alme Karlin potekala **konferenca z naslovom Za humano tehnologijo**.

»Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.«

V zadnjih treh letih so skrbeli za razvoj inovativnih produktov in storitev za humano tehnologijo prihodnosti.

Razstava prinaša **pregled delovanja Mreže centrov raziskovalnih umetnosti in kulture RUK**, sestavljene modularno iz treh lokalno, regionalno, nacionalno in mednarodno umeščenih platform **DDT, PiNA in KIBLA**, ki kapilarno vpenjajo akterje iz svojih okolij, platform in mrež. V tem interdisciplinarnem vozlišču so v zadnjih treh letih **razvijali inovativne produkte in storitve za mehko in humano tehnologijo prihodnosti**. Na relaciji Trbovlje – Koper – Maribor, so osnovali tri ustvarjalne laboratorije, generatorje znanj prihodnosti, **DDTlab, HEKA in KIBLA2LAB**, ki zagotavljajo ustrezno tehnološko opremo za načrtovanje, razvoj in realizacijo kreativnih rešitev na presečiščih sodobnih raziskovalnih umetnosti, najnovejših tehnologij in gospodarstva. V obdobju 2019–2023 so pandemični zaprtosti navkljub gostili številne projekte, izvedli festivale, izpeljali rezidence in postavili pilotne projekte, ki danes že kažejo svoje prve rezultate in pišejo dobre zgodbe interdisciplinarnega sodelovanja.

Soočenje z deli, ki izhajajo iz postulatov upoštevanja in (od)sevanja, odprtosti in sodelovanja, medsebojne vzajemnosti, zamisli in delovanja, kjer so bile ideje samo poriv sestavljanju delov v koherentno skupnost in odpiranju prostorov uresničevanja projektov z znanjem in vedenjem, iznajdljivostjo, raziskovanjem in eksperimenti kot umetniškimi elementi.

Kar so izvajali in izvedli je odraz videnja humanizacije tehnologije.

Tudi njihovo delo sedaj in razmišljanja o naprej, nadaljujejo zasnovo mreže raziskovalnih centrov umetnosti in kulture na presečišču sodobnih tehnologij, znanosti in gospodarstva – RUK kot interdisciplinarnega vozlišča za razvoj inovativnih produktov in storitev za mehko in humano tehnologijo prihodnosti. Integracija umetnosti in kulture v znanstvene in tehnološke raziskave, razvoj in inovacije, digitalizacijo, podjetništvo, usposabljanje in izobraževanje s poudarkom na humanistiki in družboslovju, ekologiji, krožnem gospodarstvu in trajnostnem razvoju, je tudi **vzpodbuda regijsko enakopravnejši Sloveniji**, saj prispeva k enakomernemu razvoju regij in trem temeljnim stebrom razvojne strategije: digitalnemu razvoju, krožnemu gospodarstvu in Industriji 4.0.

Razstava bo skozi razstavljene projekte povezala in predstavila več ustvarjalnih področij, metodoloških pristopov ter produkcijskih kontekstov.

V celoto treh ustvarjalnih let Mreže RUK bodo vpeli: **sodelovanje Delavskega doma Trbovlje in DDTlaba z glasbeno skupino Laibach** na področju zvočnih umetnosti ter obogatene resničnosti (Kvadrofonija in AR Laibach (obogatena resničnost)); interdisciplinarni projekt **Interweaving the Subaqueous – AquA(I)formings Robertine Šebjanič, Sofie Crespo in Feileacana McCormicka**, ki sledi niti več-kot-le-človeških prebivalcev Jadranskega morja in s

»Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.«

prepletanjem umetnosti, morske biologije, umetne inteligence in zvoka beleži in kodira obliko oceanskega »spomina«; video z naslovom **Time Will Tell umetnika Name:**, ki prikazuje raziskovanje podvodnega grafitarstva z razmišljanji o osebnih motivih umetnika in posegih človeka v podmorski naravni habitat; multimodalno multimedijsko instalacijo **Umetne perspektive Nea C. Chunga** v sodelovanju z **Diano Bohucko in Žigo Pavlovičem**, ki razkriva naš krhki odnos z računalniškimi napravami in algoritmi, nerazumljivimi in vseprisotnimi, ki na novo opredeljujejo naš svet; kinetično in svetlobno instalacijo **Spremenjene perspektive** nastalo na Zvočno-kinetičnem Jamu pod mentorstvom **Simona Whethama**; pilotni projekt, ustvarjalni laboratorij **KRATER, ki ga izvaja Društvo Trajna** in odpira priložnosti za trajnostne načine ustvarjanja na prostranstvih post-industrijskih ekosistemov, na razstavi pa bo na ogled serija video intervjujev z ustvarjalci na področjih oblikovanja in trajnostnega razvoja; performativno delavnico **Kočerja v »The Holy Crab«**, ki jo izvajata **Marko Vivoda in Gjorgji Despodov**, posvečeno premisleku o prehrabnih odpadkih, kjer se udeleženci spoznajo s hitosanom, polimerom pridobljenim iz rakovih oklepov in izdelujejo jedilni pribor iz različnih biomas; video instalacijo **Manjšine** korejske umetnice **Alice Daeun Kim**, ki na eni strani izvira iz inherentne pristranskosti podatkov, strojnega učenja in umetne inteligence, po drugi strani pa iz možnosti obnove ogroženih vrst z uporabo tovrstnih orodij; **Nebesno uro** ameriškega umetnika **Brada Downeya**, z elektronskim mikroskopom s fokusiranim ionskim snopom vgravirano zrno peska (v sodelovanju z **Bojanom Ambrožičem s Centra odličnosti nanoznanosti in nanotehnologije**); projekte v navidezni in obogateni resničnosti kot so VR izkušnja plezanja na najvišji dimnik v Evropi v 360° videu **Vrtoglavi ptič 2020 (v sodelovanju z Dunking Devils, HSE, Arctur in Iztokom Kovačem)**, **Nube 360°** izkušnjo srečanja s staroselskimi kulturami v Nubskih gorah (v sodelovanju s **Tomom Križnarjem in Bojano Pivk Križnar**), pilotni projekt **Explorers (v sodelovanju s Cooperativa Puntozero, VRTeam in Slovenskim planinskim muzejem Mojstrana)**, v okviru katerega se je razvil turistični produkt za raziskovanje alpskega sveta, naravne in kulturne dediščine s tehnologijami razširjene resničnosti ter umetniški projekt **Apnenec 45°32'N, 13°38'E** že omenjenega ameriškega umetnika **Brada Downeya**, ki s tehnologijo obogatene resničnosti ponudi ogled umetniškega dela, ki ga je Downey umestil na dno Jadranskega morja; projekte s področja kulturne dediščine kot sta **Nevidni Maribor: Nadvojvoda Janez, oče Meranovega (v sodelovanju s Fakulteto za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru)**, ki z novimi tehnologijami razširjene resničnosti prezentira kulturno dediščino in **pilotni projekt VRTN!CA** (v sodelovanju z Arboretumom Volčji Potok), ki premakne vrtnice iz naravnega okolja v literarno, zvočno in vizualno ponazoritev in intermedijsko namestitev; predstavitev produkcije **studia izkustvenega prostorskega zvoka – KUBER v HEKI, kjer pod vodstvom Mauricia Valdés San Emeteria** raziskujejo potenciale in moč digitalnega prostorskega zvoka za umetniško izražanje; imaginarne vrtove iz serije **AvantGardens in MetaGardens Tanje Vujinović**; interaktivno instalacijo **Čudoviti obraz umetne inteligence Valerie Wolf Gang**, kjer umetnica

»Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj«.

raziskuje proces oblikovanja posameznikove identitete skozi digitalno ogledalo, kjer se odsev gledalca spreminja glede na trenutno stanje vrednosti svetovnih delnic, vrednosti kriptovalut, temperaturo ozračja, število svetovne populacije, dvigovanje gladine morja; dokumentacijo instalacije in robotskega performansa **!brute_force: Mehka odpornost** Maje Smrekar in Jonasa Jørgensena, ki je del **!brute_force**: stalne raziskovalne platforme, ki problematizira predpostavko, da ljudje in neljudje niso več vgrajeni v dualistični okvir, ampak so poravnani v globalni infrastrukturi tržnega gospodarstva in tehno-kapitalistični komodifikaciji življenja; pilotni projekt **NeuroFly (v sodelovanju z AFormX)**, ki združuje VR letalski simulator z možganskim računalniškim vmesnikom (BCI) in s tem omogoča upravljanje letalnika z mislimi; **projekte na področju kreativne robotike**, kot so **robotski show z robotko Evo**, razstavo slik **Robot Yaski Art**, ter **AI strip**, projekt mednarodno uveljavljenega umetniškega **tandema Varvara & Mar (Varvara Guljajeva in Mar Canet)**. S strahovi in nevednostjo ljudi o trenutnem stanju umetne inteligence, ki se lahko uči le iz danih nizov podatkov, pa se bo v projektu **Gospod Procesor, razumete življenje?** poigral **Boštjan Čadež - Fšk**, ki je ustvaril dvokolesnega robota, visokega približno 1 meter, ki se bo naključno premikal po razstavnem prostoru in ponujal presenetljiv, ironičen pogled na to, kaj bi v resnici pomenilo prenesti človeškost v stroj – in je, v končni fazi, ogledalo nam, kot tako imenovanim »inteligencam«, ki jih rojevajo naše Prometejske sanje.

Ob zgoraj omenjenih ustvarjalnih področjih, povezovanj deležnikov iz gospodarstva z umetniki in umetnicami pa bodo predstavili tudi projekte s **področja izobraževanja: poletno šolo Design + Science** (v sodelovanju z Univerzo v Ljubljani), na kateri so se udeleženci in mentorji v dveh edicijah osredotočali na raziskovanje pospešenega razvoja laboratorijske hrane in prihodnosti biotehnologije ter konceptom sobivanja v povezavi z dizajnom in znanostjo; program usposabljanja **Creatorship**, ki odpira prostor za smer ustvarjalnega in sodelovalnega vodenja ter podpira vodje, da razmislijo o tem, kdo so, kako upravljajo s človeškimi platmi svojega vodenja, kako lahko v prihodnosti upravljajo nove generacije zaposlenih, se dobro pripravijo na izzive, razvijejo občutljivost in ustvarijo okolje, da lahko njihova ekipa ljudi dela drugače in bolje, ter **Kulturni management**, s katerim smo preko izobraževalnih vsebin razširili razumevanje na področju intermedijske umetnosti ter ljudi ozavestili o pomenu kreativnih procesov za razvoj humane digitalizacije prihodnosti.

Dokumentarno bodo predstavili tudi **tri mednarodne intermedijske festivalske platforme Speculum Artium (DDT, Trbovlje), KIBLIX (KIBLA, Maribor) in IZIS (PiNA, Koper)**, ki se usmerjajo v raziskavo in kritiko sodobnih tehnoloških medijev ter njihovo mehko uporabo v sodobni umetnosti, kulturi in izobraževanju.

V času trajanja razstave bodo organizirali javna vodstva in predstavitve.

O humanizaciji tehnologije bodo danes razpravljali tudi na konferenci **Za humano tehnologijo**.

V spremljevalni program razstave spada **konferenca Za humano tehnologijo**, na kateri bodo z umetniki, umetnicami, odločevalci in odločevalkami, ter strokovnjaki in strokovnjakinjami na področjih razvoja in inovacij, digitalizacije, podjetništva, usposabljanja in izobraževanja s poudarkom na humanistiki in družboslovju, ekologije, krožnega gospodarstva in trajnostnega razvoja, spregovorili o **vizijah prihodnosti, ki združujejo najsodobnejše tehnologije in v središče postavljajo temeljne postulate sodobne družbe 21. stoletja**.

Program konference, ki se začneja **ob 11. uri v Dvorani Alme Karlin**, bodo otvorili s pozdravnima nagovoroma **mag. Špele Pavli Perko**, vodje Mreže RUK in direktorice Delavskega doma Trbovlje in **Petra Tomaža Dobrile**, predsednika KID KIBLA.

Sledil bo prvi panel na temo **povezovanja umetnosti z raziskovalnimi temami, ki reflektirajo pojem naravnega**. Z gostjami pogovora se bodo preko njihovega dela in razmišljanj pogovarjali o odnosu človeka do okolja, o percepciji narave in naravnega, kot tudi o podnebni krizi. Gostje panela bodo intermedijski umetnici **Robertina Šebjanič** in **Maja Smrekar** ter **Danica Sretenović**, arhitektka in kuratorica in **Gaja Mežnarić Osole**, oblikovalka, obe članici kolektiva Trajna. Panel bo moderiral **Borut Jerman**, predsednik Kulturno izobraževalnega društva PiNA.

Konferenco bodo nadaljevali s panelom **o virtualizaciji kulturne dediščine**. Z gosti panela bodo spregovorili **o digitizaciji kulturne, naravne in industrijske dediščine ter ustvarjanju novih vizualnih in interaktivnih izkušenj oziroma digitizaciji in arhiviranju umetnosti in umetniških produkcij**.

Govorci in govorki: **Žiga Pavlovič**, KIBLA2LAB, **Matevž Straus**, Arctur in ID20, **Nava Vardjan**, Zavod Dobra Pot in **prof. dr. Narvika Bovcon**, izredna profesorica za video in nove medije, FRI UL. Panel bo moderiral **Peter Tomaž Dobrila**, predsednik KID KIBLA.

Na tretjem in zadnjem panelu, ki ga bo moderirala **vodja Mreže RUK in direktorica Delavskega doma Trbovlje Špela Pavli Perko**, bodo z gostjami in gosti **dr. Mašo Jazbec**, intermedijsko umetnico (Katapult robotika), **dr. Aido Kamišalić Latifić**, državno sekretarko na Ministrstvu za digitalno preobrazbo RS, **Petrom Barošem**, svetovalcem ministrice za kulturo na Ministrstvu za kulturo RS in **Anjo Zorko**, vodjo Centra za kreativnost (MAO) govorili o **prihodnosti projektov, kot je Mreža centrov raziskovalnih umetnosti in kulture ter o preteklosti slednjih**. Kaj so s tovrstnimi projekti na presečišču znanosti, umetnosti, izobraževanja in gospodarstva, dosegli, kaj so se iz njih naučili in kako jih vidijo v prihodnosti.

»Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.«

Kakšna je prihodnost tovrstnih projektov in predvsem, **zakaj so pomembni za razvoj družbe v najglobljem pomenu ter sinergije vseh vpletenih sektorjev.**

KLJUČNE INFORMACIJE

Mrežo raziskovalnih centrov umetnosti in kulture RUK **sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.**

Razstava bo odprta do 4. maja. Odpiralni čas: vsak dan od 10. do 20. ure.

VIZUALNI MATERIAL

Prosimo bodite pozorni na omejitve glede avtorskih pravic! Slike so namenjene izključno medijski uporabi za potrebe promocije mreže RUK. Slike je prepovedano obrezovati. Prosimo, da pošljete 2 originalni kopiji vaše publikacije na naslednji naslov: KID KIBLA, Ulica kneza Koclja 9, 2000 Maribor.

Z uporabo naslednjih slik prejemnik soglaša s pogoji uporabe. Kasnejše razmnoževanje slike je mogoče le s pisnim privoljenjem avtorja. Reprodukcijska teht slik pomeni avtomatično strinjanje s pogoji uporabe.

POVEZAVA DO SLIKOVNEGA MATERIALA V VISOKI LOČLJIVOSTI:

<https://bit.ly/3MmZ4of>

NeuroFly (pilotni projekt v sodelovanju z AFormX) in robotka EVA. Foto: Jaganath Production/DDT.

Vrtoglavi ptič 2020, VR doživetje (v sodelovanju z Dunkin Devils, HSE, Arctur in Iztokom Kovačem), 2020. Foto: zajem zaslona.

»Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.«

KIBLA2LAB in Arboretum Volčji Potok, VRTN!CA, pilotni projekt, 2021, fotografija postavitve razstave.
Foto: Damjan Švarc/KID KIBLA.

KIBLA2LAB in Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede UM. Nevidni Maribor: Nadvojvoda Janez, oče Meranovega, pilotni projekt, 2022, 3D laserski sken posestva Meranovo, zajem zaslona. Foto: KIBLA2LAB

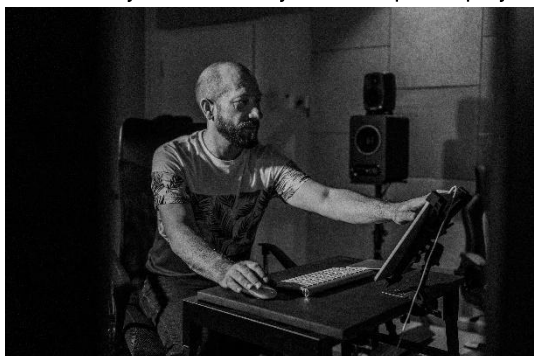
Neo C. Chung v sodelovanju z Diano Bohutsko (VR) in Žigo Pavlovičem (VR), Umetne perspektive, multimodalna multimedijška instalacija, 2022, postavitve razstave KIBLIX 2022. Foto: Damjan Švarc/KID KIBLA.

IZIS 2200 UND3R, festival sodobne intermedijske umetnosti, 2021. Foto: Klemen Skočir

Društvo Trajna, Laboratorij KRATER, pilotni projekt. Foto: Amadeja Smrekar

Studio izkustvenega prostorskega zvoka – KUBER v HEKI, Mauricio Valdés San Emeterio, vodja studia.
Foto: Klemen Skočir.

KONTAKT ZA MEDIJE

Za vsa vprašanja, izjave in material za medije vas vljudno prosimo, da se obrnete na spodnja kontakta:

Živa Kleindienst, odnosi z javnostmi, Mreža RUK

040 852 018

ziva.kleindienst@kibla.org

www.mcruk.si

in

Zvezdana Lazar-Buršač, odnosi z javnostmi, Cankarjev dom

01 2417 170

041 364 684

zvezdana.lazar@cd-cc.si

<https://www.cd-cc.si/>

»Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj«.